

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 32. ANUL XII.

Sabiu, in 23 Aprile 1864.

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiul prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ca' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2. cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v. fa

Supplementu la referat'a despre Sinodu.

Amesuratu decisiunei Sinodului din sedinti'a din urma, Esc. Sea Parintele Episcopu diecesanu ca Presedintele Sinodului a si conchiamatu pre barbatii de incredere, ce se afla cu locuint'a in Sabiu, la cate-va conferintie, in care s'a verificatu protocolulu sedintiei din urma si s'au cititu si adjustatu petitiunea si adresa de multiamita hotarite de Sinodu. Catu pentru cesta din urma, cu a carei compunere se nsarcinase d. dr. Tineu, avem sa inregistramu, ca de ore ce d. dr. nici in sedinti'a din urma, unde era sa se citeasca conceptulu, nu s'a nfatisiatu, nici conceptulu nu l'a predatu Presidului, nici dupa reitocerea sea dela Sabiu nu l'a transmisu, Comissiunea acesta a nsarcinatu cu conceperea unei adrese noue de multiamire pre d. professoru din institutul diecesanu Ioann Popescu, care a si facutu conceptulu spre multiamirea obstesca. Astfelu apoi Presidulu a dispusu a se purisa si a se substerne ambele acte la locul preinaltu. Conceptele, de ore ce voru esi ca accluse in brosiura, ce va cuprinde protocolulu Sinodului, aici nu le mai reproducemu.

Actu de egalitatea limbelor.

Catu de multu se respecteza la noi egal'a indreptare a limbelor tieriei, despre acesta mai elocuinte decatu cele mai temeinice arguminte vorbescu actele oficiose. Sortea a votu, ca si noue sane vina la mana unu astfelu de actu. Eata-lu Nr. 242. 1864.

Comissiunea orfanala din Desiu seroga in limb'a romana la oficiolatu pentru transpunerea unoru harthii procesuale. Subscrisu e Bartha.

La acesta se respunde a dorso.

Mig a megyei bizottmány elhatároza megyenkbe használando hivatalos nyelvet, miután a közellebi törvények szerént hatalmamba van, azon nyelvet használni, mellyett jobban tudok, az Arvaizséknél negyen léven kik magyarul tudnak irni, ezt el nem fogadhatom. Pataki m. t. k.

Pe romanesce: Pana ce comitetulu comunalu nu va decide, care limba sa se intrebuinteze oficiosu in comitatulu nostru, fiindca in intiesulu legiloru mai prospete mi sta in putere a intrebuintia acea limba, carea o cunoscum mai bire, si fiindca la scaunulu orfanalu suntu patru insi, cari sciu scrie unguresce, acesta nu o potu priimi.

Pataki.

Resolutiunea acesta, ce vedese atat'a intolerantia de limba, ne atinge cu atat'a mai dorerosu, caci vine dela capulu unui comitatu care aru ave datorinti'a de a conlucra spre introducerea u suarei limbiloru patriei, in intiesulu espresu alu ordinationiloru celoru mai noue, dela unu amplotiatu, care dealtmintrea iubese atat'a de multu ostentatiunea, ca face dreptate si imparzialitate in oficiulu seu, si carele scie limb'a romanesca mai bine decatu multi alti amplotiati de alta limba. Se nasce ntrebarea, ca sa credemu ore cuyinteloru ori fapteloru dlui Pataki?

Respunsulu nu e cu aneyoia.

Rectificare publica.

„Bucovin'a" aduce in nr. 94. scirea din Sabiu, ca „Sinodulu bisericescu romanescu a decisu in sedinti'a sea a dou'a din 4. ale curgatorei, a roga pre Maiestatea Sea Imperatulu pentru infiintarea unui patriarchatu, care sa cuprindea pre toti Romanii de confessiunea greco-neunita din Austria." — Fara de a cerceta isvorulu, din care a scosu „Bucovin'a" acesta basna, ca adica Sinodulu s'a rogatu pentru infiintarea unui „patriarchatu", noi avem datorinti'a de a refuta cu tota energi'a acesta scornitura, nascocita din malitiatendentiosa, cu scopu de a suspiciuna atat'u inaintea fratiloru nostri de sange si de credintia din celelalte tieri austriace, catu si inaintea regimului si a lumii dreptele incercari ale

bisericei nostre transsilvane, spre a-si restitui vechi'a sea „mitropolia." — De acesta ne miramu cu atat'a mai vertosu, caci „Bucovin'a" priimesce si foia nostra, in carca s'au comunicatu pertractarile Sinodului in esenti'a loru, va sa dica, a ayutu ocaziune de a se informa despre aceea, ca ce au lucratu Sinodulu nostru.

Asceplamu dela iubirea de dreptate a amintitei foi oficiose, ca pe bas'a debateriloru Sinodului, publicate prin foile romanesce, precum si pe bas'a acestei rectificari, va emenda catu mai in curendu asertulu seu, cu atat'a mai vertosu, caci la dincontra aru trebui sa o declaramu in publicu de unu organu alu neadeverului.

Sabiu in 22 Aprile. (Felurite.) Precum audimu, dd. deputati si regalisti ai dietei nostre transsilvane au priimitu invitare dela d. presedinte, Consiliarulu gubernialu r. Gustavu Groisz, spre a se nfatisia la 23 Maiu a. c. in sala dietei pentru continuarea lucrariloru intrerupte. — Tergulu din urma a fostu catu se pote de slabu, mai cu sema din lips'a baniloru. — Astadi dupa amedi incepu a ninge, si ninsur'a continua totu dup'amedi'a, asiá incatu San-Georgiulu de mane va semená mai multu a Santulu-Nicolaie. Lumea e forte ngrijita pentru aceste fenomene, cari se teme ca voru aduce o calamitate preste tier'a nostra.

Ungari'a.

Pest'a in 24/4 1864.

Publiculu va fi si luat notitia despre demissionarea Cancelarului Ungariei Cont. Forgach, precum si despre suplinirea acestuia prin Cont. Arminiu de Zichy, administratorulu Comitatalui Vas (Eisenburg), car mai nainte sub sistemulu absolutisticu amplotiatu cesaro-regescu.

Acesta stramutare grabnica si fara veste intru adeveru a casionatu o sensatiune forte mare prin cercurile politice, cu atat'u mai vertosu, caci cancelarulu demissionatu Forgach dupa unu morbu mai indelungatu ayendu audiintia la Maiestatea Sea, fu primitu cu cea mai viua placere, de unde firesce se potea conchide, ca pusetiunea domnului Cancelariu astadi e mai favoritoare ca ori candu alta data, si caci nu pote fi vorba despre o crisa ministeriala, precumu bucinau tote jurnalele cu doue luni mai nainte; deci surprinderea fu cu atat'u mai mare pretotindenea.

Ce a fostu causa adeverata a demissionarei? Nu se scie de siguru; caci pecandu unii dau de motivu starea cea camu totu morbosa a densului, altii afirma, si cu totu dreptulu, ca guvernulu nu s'aru fi indestulitu cu politic'a cea dubiosa si cu energi'a cea fara nici unu succesu de trei ani de dile a densului. Precumu ne aducemu aminte, Cancelariulu Forgach avea, (seu mai bine trebuia sa aiba) de tienta a-si desvoltá tota puterea sea intr'acolo, ca patent'a din 26 Fauru 1861 sa o faca popurala in Ungari'a, si sa prepareze spiritele la intrarea in senatulu imperialu. Forgach insa, cu tote ca a intrebuintiatu tote mijlocele, pana chiaru si jurnalistic'a parte subventiunata, parte infiintata pe actiuni, — nu numai ca nu si-a ajunsu scopulu, ma si prepararile la ajungerea lui erau preintardiate, asiá catu pe lenga tota nesuinti'a guvernului de a conchiamá o dieta in Ungari'a, carea apoi sa descalcésca si sa deslege cestiunile cele mari ale tieriei si in legatura cu aceste si ale imperiului intregu, — n'amu innaintatu nici unu pasiu; de aceea a disu Maiestatea Sea catre Contele Forgach (pe tempulu candu Ardeleni intrara in senatulu imperialu) cuvintele cele de multa insemnatate: „Acum'a iubite Forgach, vine rendulu la DT'a".

Cu acestea ni se pare ca sta in legatura strinsa remanerea in oficiu a dlui Cancelariu Nadasdy, cu tote ca in septemán'a trecuta se vorbia ca va sa abdica de siguru din punctu de vedere alu sanetatii sele celei struncinate. Stramu-

larea însă astadata s'a intemplantu în persón'a aceluia, la care nici n'a cugetatu nimenea.

Starea noastră cea excepțională de astăzi cu schimbarea Cancelariului încă trebuie să devină în fașe nouă; acumu fi-va mai bine ori mai rău? până cându nu vedemu programulu noului Cancelariu, nu scimu; aceea însă e mai multu de câtu verosimilitate, că diel'a Ungariei peste puținu tempu se va conchiamă, și încă potemu afirmă, că mai multu pentru punerea în viață a diplomei din 20 Octombrie și a patentei din 26 Fauru prin tramitarea deputatilor Ungariei la senatul imperialu, ce se va și intemplă de siguru, dacă elementulu filogubernialu, și naționalitățile nemagiare ale Ungariei voru poté formă óresicare majoritate în diel'a țierei, séu dacă celu puțin alegerile deputatilor nemagiari voru fi în proporțiune cu poporimea naționalităților nemagiare.

Acestea firesce suntu numai combinațiunile noastre private; deca însă óre aceste seau alte principii voru predomni în urm'a demisiunării Cancelariului, — va documentá viitoriulu.

Din Bucovin'a, 6 Aprilu c. v. Putine numai respunsuri la știutele „șapte tесе“ despre autonomi'a bisericeii ortodosse și reconstituirea administrațiunei ei sosira până acumu încă la Episcopi'a noastră: eara cea mai mare parte din persónele proclamate de Esc. Șea parintele Episcopu alu nostru a-si infățisă motivatele loru pareri asupr'a celor tесе, se lupta încă-cumu audim-cu lips'a isvórelor proprié-ortodossistice, din care sa-si scóta argumentațiunile loru la aserturile ce aru avea să le induca; și mare să le fia acelor'a necesulu, căci opuri auxiliare concerninte la acele întrebaciuni și respective respunsuri — afara de sânt'a scriptura și vr'o 5-6 Pidalione în tóte dieces'a la noi nu se afla, de-óre ce opurile eclesiastice din bibliotec'a seminarului suntu mai multu de autoritate ai bisericeii apusului, eara scriptele obiectelor teologice-scolare multu încă neajungante, spre a oferí materialulu necesariu la dislusiarea fundamentala a acelor respunsuri.

În necesari'a considerațiune a acestei camu fatale circumstări E. S. Episcopulu nostru se află deci indemnatu a cere dela supremulu Guvernu o delatiune pentru supunerea cerutului elaboratu, și Guvernu și concese o prelungire de terminu de două luni încă, în a cărei urmăre prelungi și E. Șea Episcopulu nostru terminulu tramitării elaboratelor din partea preotilor receruti la acelea, până la 12/24 Aprile a. c.

Luându însă în seriósa bagare de séma, că autori istorico-canonici orientali scapara din viscoalele vécuriloru, și mai cu séma din caus'a nefavoraverelor consecuinti ale dominării Islamului presté orientu, numai puțin, și și acesti'a, cari mai exista pe ici pe colea, suntu scrisi în limbii straine și grele, și-apoi și în privinți'a prețului loru materialu greu de castigatu de nisce preoti parochiali de rendu: apoi, după parerea noastră, și aceste două luni de prelungire suntu prea puțin; căci autorii mai trebuie după acuirarea loru de prin departări încă și celiti și scrutați, nepotendu luá o responsabilitate atâtu de mare, cumu e cestiunea respectiva, asupr'a fatia cu cugetulu seu, fatia cu întreg'a eparchia, ba, fatia cu întreg'a biserica ortodossa și întreg'a lume civisata, a luá dicu o asemenea răspundere asupr'a-si asiá „pele mele“, adeca, ori și cumu.

Dacă ce e de facutu! Terminulu e prefriptu: întrebămu însă, deca din caus'a scurtimei tempului, au din caus'a lipsei de autori ortodossistici solidi séu și din alt'a oaresi-care, numai totusi nu esentiala și ne'ncungiuravera, ci numai incidentala și particularia, respunsele acelea n'aru fi deplinu identice cu caracterulu și firea bisericeii noastre orientale-ortodosse, — ce va urmă atunei? Remané-vor a si á, nu se voru revedé ele, mai înainte de a fi tramise la Guvernu, de unu soboru? Cine va avé final'a redactiune a acestui elaboratu condiționatoriu de viață, binele, multiamirea și poté chiaru și viitoriulu bisericeii și comunității noastre din Bucovin'a? Cine se va încumetá să priméscă propri'a răspundere, care necontestaveru e de totu manina și grea, asupr'a-si? — Arhierieulu singuru Présant'a Șea, seau cu Consistoriulu Șeu, și încă poté iarasi „intaritu“ cá odimórá? Acest'a n'ar fi de doritu, dacă de va fi asiá, sa nu se uite numai, că din anomalii se nascu iarasi numai anomalii, din abusu iara abusu: și numai din regularitate — regula, carea și trebuie, și are și competențiya sa fia de totu insulu primita și respectata. — Tribunalulu legislatoriu în biserica noastră ortodossa, e unicu numai sinodulu, „în dogmaticis“ Sinodulu ecumenicu, ear „în oeconomicis“ sinodulu provincialu, diecesanu, decanalu seau parochialu, care sa represente însă pre întreg'a respectiv'a comunitate bisericească.

Nu ne e locul aice să argumentămu aceste aici dișe, cu dovedi din s. scriptura și din ss. parinti: însă macaru la

acele locuri din s. scriptura să provocămu, care o prescu apriatu a scultarea abateriloru de adeverulu limpedei invetiaturi ai lui Christosu, socotim de necesariu; acele locuri vedi Mat. c. 7. st. 15. — Ep. către Gal. a I. Paulu c. 1. st. 8. și către Corint. a 2. ep. c. 13. st. 8, care opriri de a ascultá cele ce nu suntu identice cu adeverulu invetiaturii lui Christosu, și S. Augustinu în epistol'a s'a contr'a Petilicaniilor le repetesce și mai în specie le aplica *) și care esplanatiune tocm'a în caus'a de fatia ne e concerninte.

Aici ne pica în péna o scire, ce ne veni în dițele trecute din eparchia, că adeca unii din preotii „intrebati“ aru fi stându la cumpena, în ce spiretu să compuna parerile loru: au în celulimpede ortodossu, ori în sensulu „dorintielor“ știute din anul 1861 care, în ce felu de „duchu“ sunt alcătuite, scie dejá tóta lumea.

De-si, cum dișeram, și cum e și în fapta: propri'a și final'a redactiune a referatului la Guvernu asupr'a celor „șapte tесе“ e rezervata Escellentiei Sale presantitului nostru Episcopu, și numai nu scimu, eschisivu, seau cu consultarea altei corporațiuni, care corporatiune din inima amu dorí, că să fia reprezentóre de întreg'a biserica, adeca diecesa, și să aiba tóte însușirile unui „soboru“, dacă totusi, audindu acele scrieri de prin diecesa, că unii preoti adeca stau la indoieala, cu cine și a tina în darea opiniiloru loru, au cu ortodossismulu originalu, o. i. cu unu „blumerismu“ bizaru de lege noua nascocita numai pentru Bucovin'a, și fundata dóra numai pe abuzuri cam vechi în biserica ortodossa orientala, audindu, dicu, acestea, ne pare și pentru singur'a acésta dubitare rău; ne simțim deci în interesulu istoriei îndatoriti a luá despre acésta aparitiune notiția, nu asiá însă pentru că s'aru fi aflându unii preoti la indoieala, nu: — căci acésta la ómeni, sub óresicari impregiurări că acelea, ce exista la noi, e firesce: — dacă vremu să luám notiția pentru nefericitele urmări, ce le produce unu rău, și anume pentru deploraver'a iniuriere, ce lasara după sine acele „dorintie“ din anul 1861 cu modulu plasmuirei și subscrierei loru. De și „intrebati“ preoti poté și mai toti si-aru descoperi convicițiunile sale frâncu și obiectivu cu conceptulu și natura sanței ortodossii: ei suntu din alta parte prejudiciati de „Dorintie“ și socotu a avé causa de temere pentru urmări, deca voru cutezá a jigni spiritulu și tendinți'a acelu preiudiciu; cu atât'a mai multu, căci în proclamațiunea archierésca către respectivii preoti: a-si dá acele ale loru socotintie despre tесеle mai de multe ori pomenite, se dice apriatu, că acelea, ce suntu disluse și destulu de bine motivate în „Dorintie“, sa nu se mai repetésca, ci numai simplu sa se provóce la ele. — Lucru fatalu! condițiune aspra! — însă, ierte-ne D-loru respectivii dubitanti sciosi, deca le vomu spune, că nu e lucrulu asiá, numai deca vomu luá bine séma.

Lasa, că misiunea preotiesca e o misiune seriósa și sânta, pre-cumu fu aceea a apostoliloru: prin urmăre deci după porunc'a s. scripturi, în afacerile credinței-religióse „nu e de ascultatu porunciloru omenesci mai multu, decâtu porunciloru lui Domnedieu“, eara în „dorintie“ suntu pochte și întefiri omenesci contr'a limpedei veritáti a invetiaturii lui Christosu. — Lasa, că acumu, în caus'a acésta, a dárei de socotintia conviciunala și strinsu corespundátore sântei ortodossii despre cele „șapte tесе“ nu ceru unii ómeni, (și încă poté în interesulu numai alu loru particulariu,) subscrierile „intrebatiloru“ la conceptele loru individuale: ci unu Guvernu supremu alu statului, dreptu, și pentru noi înduratu, împreuna cu însă noastră maica Biserica se adreséza prin legitimulu eii organu présantitulu nostru Archiereu către acei preoti, recerendui că sa-si dee și acesti'a concursulu loru la reconstituirea administratiunala a acestei a noastre sânté Maici-Bisericeii pe temeiulu propriulu eii organismu ortodossu și originalu; — lasa, în fine și aceea, că demnitatea, vadi'a și respectabilitatea ortodossismulu lu preferéza pre acésta între celelalte bisericeii chiaru prin constituționalitatea lui, care-i e caracteristic'a cea mai esentiala, cea mai classica și pentru aceea splendida, salutaria și garantátore de viitoriulu ei: — care deci din preoti că cei mai de aprópe stâlpi ai bisericeii aru poté sa urmeze în locu pre cei „unspredece“ apostoli, pre celu „proditoriu“ unulu, și nu aru starú din tóte poterile a pastrá acea caracteristica sublima, gelosita astadi chiaru și de bisericele apusului, și la care tóte bisericele culturale, și anume „Evangeliciei“, „Calviniei“ s. a. prin „reformatiune“ insemanveru dejá se și n'tórsa?! Dacă pe lângá aceste tóte și insele cuvinte ale provocatiunei archieresci pretindu, că numai aceea din „dorintie“ să se usitzeze acumu la darea pare-

*) Nici episcopiloru alesi după regula, sa nu se deie ascultare, unde ei gresiescu, séu ce va invatia, și poruncescu, ce e în protiv'a sântei și dumnediescei scripturi. Nota Ref.)

rilor de fatia, ce aru fi bine n'temeiatu si de ajunsu dislusitu. Bine motivatu si n'temeiatu in „dorintiele“ acelea nu e mai nemie'a: căci noi suntemu de religiu-ne a orientala-ortodossa, si nu de o confessiune concarpita din a b u s u r i l e invērite in ea in decursulu tempuriloru si anume ori prin slabiciunile seu patimele episcopiloru pochtitori de stapanire lumēscă, ori in urm'a insistăriloru despotismului guvernoloru politice ale diferiteloru staturi, care vrura că si prin mediulu bisericeii sa-si intarēscă principiile loru. Dela esceptionalitate si nelegiuri in organismulu celu fundamentalu alu bisericeii orientale-ortodosse a deduce regule si motive pentru reconstituirea administratiunala a acestei bisericeii, aru fi unu ce absurdu si spiritului ortodosismului cu totulu contrariu; si aru trebui, firesce, sa ne schimbe impreuna cu caracterulu bisericeii nōstre si numirea din „ortodossă“ in „schimosita din ortodossismu“ si dreptu schismatică de primitivele si apostolescele ei institutiuni si de adeveratulu intielesu alu invetiaturei lui Christosu.

Acēst'a insa, dupa cumu vedemu, scrisōrea arhierēscă nu numai nu pretinde, ci in altu locu, din contra si opresce, unde pomenesce adeca de „planulu regulativu din anulu 1786“, dicendu: „Care schimbări aru fi de lipsa . . . că institutiunile bisericeii ortodosse bucovinene legiloru canonice, prescriptelor bisericesci si istorice bisericesci sa corespunda in tota privintia.“ — Nu aflămu aice nici o iota, care aru concede seu pretinde, că sa-si deo nescine parerile sale intr'acolo, ca dōra aru corespunde cle a b u s i v i t ā t i i din bisericeii ortodossa, si nu bisericeii in sesi.

Eara ce se atinge de canōnele sinōdeloru din secolele carunte, apoi se scie, ca unele fura proclamate de circumstări, au tempurarie, au locale, dēbe deci cumpanite si alese, care corespundu spiritului luminei celei necontestavere a invetiaturei lui Christosu, a cărei invetiaturi adeverata fiica e bisericeii nōstra ortodossa, si care suntu a s t a d i nepotrivate.

Pe lānga acēst'a scimu unu „canonu“, carele e mai presu si mai puternicu de-cātu iutregu Pidalionulu, seu carele e „pētr'a-probārei“, care canonu din Pidalionu corespunde si astadi spiritului geneticu alu santei ortodossii, si care nu; si acelu canonu principalu e: „S a a v e t i d r a g o s t e s i p a c e i n t r e v o i !“

Ce e, sa intrebāmu deci dara, acum'a sublimulu scopu alu bisericeii ortodosse, că originalei institutiuni a lui Christosu? — Conducerea credinciosiloru la adeverat'a mantuire: si care suntu mijlōcele cele ortodosse, adeca mai corespundiatōre, ba, unicu abile a conduce pre credinciosi la mantuire? Cu buna sēma, numai „dragostea si pacea.“

Eata deci intregulu Pidalionu in dōne cuvinte, care si atunce ni-arū fi destule spre a ne dā parerile nōstre despre form'a administratiunei bisericeii nōstre, cāndu ni aru lipsi si tōte alte opuri auxiliare si numai acestu „condice de legi“ amu avē pre lānga numirea bisericeii nōstre „ortodosse.“ Dragoste si pace se ceru cu cea mai mare taria de circumstările diecesei nōstre; pe acestu temeiu deci e de trebuintia, că si reconstituirea afaceriloru nōstre eclesiastice sa urmeze.

Multu ne pare bine, a poté registrā aice, mai nainte de ce finimu, unu incidentu fōrte momentosu, carele vā fi dōra in stare sa desdumereze pre clerulu nostru—inclusive cu inventatorii si creatorii „Dorintieloru“ din anulu 1861. — si sa indigiteze, pe care cale sa pasiēscă si clerulu si noi toti diecesaniū Bucovinei, că pe cāndu „parturia muntii“ de noi si de „invetiatur'a“ nōstra, sa nu mai „nascemu“ macaru de acumu inainte iarasi unu tincu siodu si deploraveru că — „Dorintiele.“ —

Despre alta parte ne pare bine de acelu incidentu, pre carele acusi lu vomu induce aicea; căci elu se pare a fi unu „bonum omen“, cum ca si propri'a redactiune a pareriloru despre acele „siete tēse“ vā pasi pe o cale buna, dorita si de folosu adeveratu pentru intrēg'a eparchia.

Incidentulu e acēst'a: E. S. Episcopulu nostru emise sub dat'a 15/27 Martiu unu cerculariu arhierescu „cātra intrēg'a eparchia“ cu scopu de a aduce aminte acestei'a de seriōs'a chiamare a preotiloru si evitarea a tōta departarea de ea; si in acestu cerculariu aflāmu urmatōrele si preimportantele cuvinte: . . . Cāte progresuri au facutu clirosulu nostru pāna acum in cele bune si de folosu eparchiei Nōstre? cari preoti de alta confessiune facu asiā? Ce voru socoti de noi ōmenii de alta lege, si ce voru socoti vecinele tieri de a nōstra credintia?

O, recunoscintia, profunda recunoscintia Prēsantitului nostru Archipastoriu pentru acēst'a de si dejenitōre, dar bineganditōre si parintēscă invetiatura, cum sa urmāmu macaru de acumu inainte. O cunōscemu noi, cunōscemu ca amu me-

ritatu acēst'a mustrare, bā, ca ea au fostu si de trebuintia intr'unu modu asiā de seriosu si petrundiatoriu sa ne vina, pentru că sa ne descepte odata din somnuositatea si indiferentismulu fatia cu cele „bune si de folosu eparchiei nōstre“, pre care trebuie că crestini si preoti nunumai cu trupu si cu „hāine“, ci si cu sufletu sa o iubimu si sa o sprijinimu că insasi viēti'a nōstra!

Eparchie'a Bucovinei, si anume clerulu si inteligintia ei, trece la celelalte sorori ale ei ca cea mai proccpsita in cultura: că asemine deci, are acēst'a diecesa dator'a, că un'a ce este situata nemijlocitu la otarele bisericeii apusene, representēza deci, cum amu dice, ortodocsismulu inaintea confessiuniloru apusului, acēst'a reprezentare sa o efeptuiescā asijderea in sensulu „culturei“. Ce voru socoti insa de noi aceste confessiuni straine, care sciu bine, ce e că sa fia ortodossă, dēca ne voru vedē departandu-ne de acēst'a si maimutiandunisce forme, care pe di ce merge totu mai multu pica in cursu si la „apusulu“ insulu, ba chiaru si in sistem'a regimelorū politice. Ortodocsismulu, adeca constitutiunalitatea cea mai ratiunala e astadi parol'a intregēi lumi civilizate: ear absolutismulu si privilegiile de caste se afla de jā pe piciorē putredē. — Ortodocsismulu e identitatea cu intentiunile cele sante si mantuitōre ale lui Domnedieu—Ōmulu Christosu, rescumperate de sab barbari'a intunereculu si inaugurate in lume prin coborirea—I din ceru si prin versarea pe cruce a sangelui Lui!— Ortodocsismulu, in fine, e că mijlōculu celu mai inlesnitoriu mantuirea, de Domnedieu introdusa si firei ōmenescei adoptata. Proccpsit'a deci, si cultivat'a eparchia a Bucovinei sa pērda aceste tōte din vedere, si in locu că ea sa pasiēscă cu esemplu bunu in desbracarea de abusuri odiōse inainte, ce vedemu ca astadi facu tōte megiesitele tieri, intielesualminte nu asiā de favorite că Bucovin'a, ea sa remāna si decātu acelea inea mai inapoi?!
Silvestru.

Din diet'a Bucovinei. In siedintiele din urma ale dietei Bucovinei veni la pertractare patronatulu asup'r'a scōleloru si spelele pentru localitātile de scōla. Obiectulu se desbatuse si n' sesiunea din urma, dar pentru unii paragrafi respectivulu articulu de lege nu se sanctiunase. Despre afacerea acēst'a estragemu din o corespundintia a „Concordiei“ urmatōrele. Dupā propunerea guvernului § 6 aru pretinde, ca pentru scōla romano-catolica din Cernautiū; cu carea e impreunatu unu institutu completu de preparandiā, sa pōrte fondulu scōleloru normale a trei'a parte din spelele pentru localitāti, ear pentru scōl'a normala gr. resaritenā (romāna) sa pōrte spelele acestea fondulu religiunariu greco-resaritenū. (Minunata egalitate! Red.) Aci se scōlā ablegatulu Flondoru, si pretinse a se decide că si n' anulu trecutu, ca la tōte scōlele normale, cu cari e impreunata o preparandiā completa, fondulu scōleloru normale sa pōrte a trei'a parte a speselorū pentru localitāti, fāra deosebire, de care confessiune setine scōl'a, Prof. Ioanovicu sprijinesce cu energiā propunerea dlui Flondoru, aretandu că scōlele gr. resaritenilorū, cari suntu 5/6 a locuitorimeii, d'abiā se ajuta cu a 22-a parte atāt'a din partea statului că catoliciei. Comissariulu imp. Medvey combate parerile antevorbitoriloru si staruiesce pentru proiectulu regimului. Dar motivele suntu prea interesante si prea caracteristice, decātu sa nu impartasimu ce-va mai pelargu atātu asertele Comissarului, cătu si cuventulu cunoscutulu patriotu Alecu Petrino că respunsu la aceste aserte. Eata-le dar din aceasi corespundintia a „Concordiei.“

Comissariulu imperatescu Medvey spriginā propunerea guvernamentalā, dicendu că fondulu scōleloru normale are se contribuie numai acolo, unde nu esiāta fonduri apriate pentru scōle, si ca guvernulu nu voiesce sa estinda indetorierea fondului normalu; mai de parte dice, ca s'aru nedreptatī tierile unguresci ca ce si acelea contribuie la fondulu scōleloru normale, fāra sa se folosēsca de elu.— Fondulu religiunaru e detoriu a sustinē scōlele, si guvernulu nu poté concede nemicu, ca ce da destulu din fondulu normalu pentru scōlele catolice din Cernautiū si Sucēv'a. Guvernulu e aplecatu a realisā egalitatea drepturilorū, pentru aceea au sanctiunatu legea pentru israelitii din Cernauti, si au otaritu, ca tacsele mortuale dela gr. resaritenii din Bucovin'a sa incurga in fondulu religiunariu.—

D'aci se scōlā baronulu Alecu Petrino si respunse urmatōrele: „Scōlele normale impreunate cu cursuri preparandiale suntu active pentru scopurile statului, deci urmēza ca fondulu normalu, adeca tesaurulu statului, sa le sustina. Principiulu crutiārei e bunu, dar nu in privintia scōleloru, budgetulu instructiunei e asiā de micu in Austri'a că nicari.

Deci sa se mărească budgetulu acest'a, și nime nu va fi încontra, de siguru. În privinți'a Ungariei întreba, consta Austria din jumătăți de imperiu, seu din țiere? De ce sa nu se deie Ungariei nimicu din tesaurulu publicu pentru scóle? Elu n'are nemicu încontra, dar sa nu se argumenteze de acolo în defăvorea Bucovinei. Așerturele guvernulu, ca voiesce egalitatea, nu le apretuiesce prea multu, cându faptele contradicu loru că aci. Guvernulu sa nu se laude cu emanciparea israelitiloru cernautieni, căce diel'a însasi au luat u inițiativ'a în privinți'a acest'a; guvernulu eră sa faca cu toti Israelitii astfelu, atunci i-aru fi aplaudatu. — Cându au ajunsu Bucovin'a sub Austria, i s'a asigurat, cumca biseric'a gr. or. nu va avé asupra-si nici o biseric'a a statului. Pen'ru aceea nici patentulu de tolerantia aci nu s'a publicatu, căce legea gr. or. nu eră tolerata, ci egal u îndreptatita. Guvernulu absolutisticu au tinutu cuventulu seu pâna ce au venit u concordatulu care că o lege a statului are valóre și pentru noi, dar e în contradicere cu promisiunile de mai nainte, penruca concordatulu se nesuesce a aduce biseric'a noastră în o pusetiune mai umila. Din norocire concordatulu nu afla pamentu bunu în Bucovin'a, penru ca nici chiaru clerulu catolicu nu pôte face nimicu în privinți'a acest'a. Dar apoi sa inceteze odata guvernulu de a preferi pre catolici, cum o face acum, despre ce se pôte incredinți'a ver-cine, privind u la cele 18 scóle populare gr. res., cari stau sub consistoriulu catolicu în Lembergu, și din care 14 inca nu s'au redatu consistoriulu gr. res. Destulu a pricepe, cumca și aci guvernulu inca sustine esagerările clerului catolicu. În Crasn'a, satu romanescu, e scóla, unde invetiatorulu e catolicu polonu, și nu scie dóue cuvinte romanesc, și totusi primesce lea' a s'a din fondulu religiunaru gr. or. Dreptate e ast'a? Si de ce nu sn despartéza reulu? Sucleu propunerii guvernamentale e: scólele catolice sunt u de privilegiatu. Se inceteze guvernulu cu d'aste, căci nici odata nu va avé penru ele maiortate în diel'a Bucovinei." —

— Onóre și recunoscintia publica braviloru barbati din diel'a Bucovinei!

Prospectu politicu.

În fruntea evenimentelor u politice actuale sta conferinți'a din Londr'a, la carea s'au și adunatu toti membri poteriloru respective și carea s'a nceputu în 25 Aprile. Jurnalele spunu că unu ce hotaritu, ca Franci'a și Engliter'a voru aduce solidarmente propunerea unui armistitiu, și anume dice „Independinți'a belgicã", ca n' a trei'a ori a patr'a șiedinți'a reprezentantele Franciei va propune o desarmare generala, — unu pasu, care aru deschide usi'a congressului europeauu proclamatu de Napoleonu de pe tron. „Memorialu diplomatique", dice, ca Austria și Prussia voru pazi și la conferinți'a solidaritatea în caus'a danesa și voru aperi prin reprezentanti lor u următoarele principie: Integritatea monarhiei danese, autonomi'a politica și administrativa a ducatelor u, nedespartibilitatea lor u și prefacerea fortaretiei Rendsburg în fortaretia a confederatiunii germane.

Numele diplomatiloru adunati la Londr'a sunt u următoarele: Austria e reprezentata prin Conte Apponyi și Consiliarulu intimu de Biegleben; Prussia prin Conte Bernstorff și Consiliarulu intimu Balan, confederatiunea germana prin ministrulu saxonesu, d. de Beust, Engliter'a prin lordii Russell și Clarendon, Franci'a prin principele Latour d'Auvergne, Russia prin baronulu Brunow și Consiliarulu de statu Ewers, Svedia prin generalulu Wachtmeister și Dani'a prin ministrulu Quaade și Consiliarulu de statu Krieger.

Dupa scirile, mai nôue, ce le avem despre cursulu conferinției, plenipotentiatii Engliterii și Franciei (dupa alta versiune mai credibila, ai Daniei) adusera o motiune, în urm'a cărei'a aru ara avé sa inceteze deocamdata tóte ostilitățile pe apa și pe uscatu pâna la ncheierea unui armistitiu, sustinendu-se inșu blocadele porturiloru marine. Va sa dica, că Austria și Prussia, invingătoarele, sa se dea prinse de buna voia, și Dani'a, invins'a, prin marin'a sea sa faca paguba căta va vrea negociului nemtiescu. Germanii credu, ca Franci'a și Engliter'a au fostu invitoe inca de mai nainte la această propunere, și se temu ca și Russia o va acceptá, și atunci apoi Germania sta la conferințiile acestea fatia cu trei patru poteri, ce facu partida în favórea Daniei. Reprezentanti Austria și Prussia firesce n'au priimitu propunerea pâna nu voru referi guvernelor u sele. Asemenea și reprezentanti Daniei, cari dealtmintea condițiunea blocărei porturiloru germane o priimira. Se pôte, ca reprezentanti Austria și Prussia, strimtorati de astfelu de presiuni, voru și parasi conferințiile, și voru lasá, că nodulu conflictului germano-danesu sa-lu desnóde deplinu sabi'a.

Garibaldi în 27/15 Aprile a plecatu din Engliter'a spre Caprer'a sea. Motivulu re'ntórcerei acestei'a repede a-

cumu se da pe fatia ca nu e starea sanatăii generalului, ci politic'a; se vede, ca guvernulu francesu a cerotu dela celu englesu această placere, și e unu ce fôrte caracteristicu, ca guvernulu celu mare și tare și liberalu englesu pune atátu pre iu pe amici'a Franciei, încátu au înduplecatu sa parasésca Engliter'a pre unu barbatu, căru'i a adusesse poporulu englesu ovatiuni cá unui rege. Chiaru și principele de coróna i facuse curtenirea. Garibaldi promise, ca devenindu impregiurările mai favoritóre, se va re'torná la Angli'a.

Danesii, dupace perdura positiunea dela Düppel împreuna cu mai multu de 5000 feciori parte morti, parte raniti, parte prinsu, se retrasera la insul'a Alsen, carea inșu inca se prepara a o parasi, penru de a opri înaintările inimiciloru în luti'a. Penru luarea fortaretiei Friderici'a erau menite mai cu sêma trupele austriace, și generalulu br. de Gablenz se și rogase a se ncredinți'a d'nsului lucrulu acest'a. Într'aceea Danesii desiertara și Friderici'a, și astadi luti'a întreaga e n mânilu aliatiloru. Numerulu tunuriloru relasate în fortaretia se dice a fi 197; brigadele Tomas și Nostiz se gatescu a ocupá fortaretia.

Estrassu

din protocolulu Consistoriulu diecesanu Aradanu.

Aradu, în 19 Martiu 1864.

N-rulu 124

S'au censuratu socotile Fundatiunii Zziga-iane, penru ajutorarea studintiloru români greco-resariteni din Oradea-mare, dela 1-a Novembre 1862. pâna la 1-a Novembre 1863. care infacisiedia Sumariulu urmatoriu:

I. Perceptiunea:

Arend'a casei fundatiunale — 1062 f. 50 xr.

II. Erogatiunea:

Pe desplatirea supererogatululu din anulu trecut, — pe repararea casei fundatiunale; — pe instruarea Alumneului; — și pe provisiunea alumniloru, detotu — 1451 f. 33 xr.

III. Alaturare:

Erogatiunea e mai mare decâtu perceptiunea cu 388 f. 83 xr. cu care suma fundatiunea remâne datóre manipulantelulu fundatoru.

Determinare:

Socotile acestea de bune aflandu-se, se re'ritu Senatulu fundatiunale; cara determinatiunea acest'a, dupa punctulu 14 alu Statuteloru fundatiunale, se tramite la Gazeteloru române, penru bun'avointia de a o publica.

Semnatu prin Protodiaconulu și Notariulu Consistorialu Andreiu Papp.

Nr. 6-2 O casa mare în strad'a Cisnădiei de inchiriatu pe mai multi ani.

Cas'a, ce se afla în strad'a Cisnădiei sub Nru 177, în apropiere de piati'a mare cu mai multe incaperi atátu parteru, câtu și în catulu primu, între care și dóue salóne, cu pivniti'a, grajduri, siopru de trasuri și o curte spatiósa, este de a se inchiriá pe mai multi ani seu la vre unu arendatoru, seu eventualmente la mai multe parteni.

Incaperile parteru se pot u ajusta și penru bolte deschise, seu penru altceva asemenea, localitățile din catulu de susu și cele din curte se pot u întrebuintiá specialmente penru cancelarii.

Notitie mai de aprópe în privinți'a acest'a se dau în cas'a Nru 73. strad'a Popláci.

Nr. 5-1 Șe însciințieza publicului românu, cumca se afla de vendiare Predice pe tóte Domineile, la serbatorile cele mai alese și la morti, câte-va cu litere cirile, la Tipogarfia lui Georgiu Ciosius în Sabiu, și la autoru D. Parochu romanu Georgiu Metesiu în Cutu, — pretiulu: nelegate cu 2 f. și brosiurate cu 2 f. 10 xr.

Georgiu Metesiu, Parochu rom. în Cutu.

Pretiurile de piatia

din Sabiu, Martiu 21 Aprile (3 Maiu) 1864

	fl.	xr.
Grânu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de códa „	3	7
Secar'a galét'a nemtiesca (Metzen) *)	1	87
„ de midilocu „	1	80
„ de códa „	1	73
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	60
„ de midilocu „	1	53
„ de códa „	1	47
Cuouruzulu galét'a nemtiesca (Metzen) *)	1	80

*) 3 galete nemtiesci sunt u 2 galete ardelenesci.